

OPERAPLUS.CZ

1. Ostravské Tajemství bylo pastvou nejen pro oči a uši, ale také pro duši

13.10.2023 operaplus.cz - Blanka Hrubá

Odkaz na originál

Klíčová slova: divadlo (26); moravskoslezské (26); Národní (26); Antonína (2); Divadle (2); Dvořáka (2); opery (2); Ostravě; Ostravské; ostravském; v

Ve čtvrtek 12. října 2023 se konalo v **Divadle Antonína Dvořáka v Ostravě** obnovené nastudování **opery** Tajemství Bedřicha Smetany, jimž přispívá **Národní**

divadlo moravskoslezské do příprav unikátního projektu – Smetanovský operní cyklus 2024, v němž uvede všech osm skladatelových dokončených oper v rámci dvou časových bloků v březnu a květnu.

Premiéru opery Tajemství, která se realizovala pod taktovkou Jakuba Kleckera a v režii Tomáše Studeného, mohli ostravští diváci zhlédnout v **ostravském Divadle Antonína Dvořáka** již v roce 2017. Včerejším uvedením, realizovaným v rámci příprav Smetanovského operního cyklu 2024, znovu vstoupila na ostravské pódium Smetanova předposlední dokončená opera, kterou sám Smetana považoval z hlediska její stylové jednoty za své nejlepší dílo.

Bedřich Smetana složil tuto operu v myslivně v Jabkenicích, kde pobýval u své dcery jako "nešťastný tvor, plný obav o budoucnost svou a své rodiny", neboť to bylo období, kdy na něj dopadla osudová ztráta sluchu a kdy byl zároveň pronásledován vleklými spory o vyplácení gáže za uvádění svých oper. Přestože se ze všech sil snažil, aby nově zamýšlené dramatické dílo bylo komické, v pozadí celé skladby stále prokvétá bolestný nádech jeho hluboce prožívaných životních strastí.

Eliška Krásnohorská, jež po úspěchu Hubičky dostala od Bedřicha Smetany plnou důvěru na sepsání libreta, se při jeho tvorbě inspirovala nosným motivem konfliktu dvou zneprátených rodů, které pojmenovala českou variantou Kalina a Malina a jejichž příběh zasadila do maloměstského prostředí v oblasti máchovsky romantického Bezdězu. Zapovězená láska dvou mladých lidí zde však není centrem děje, slouží spíše jako prostředek vykoupení dávné křivdy jiné milostné dvojice – konšela Maliny a panny Rózy – která pak zažehla stále živené nepřátelství obou rodin. Postava kněze zasahuje v podání Elišky Krásnohorské do děje ze záhrobí a napomáhá vyústění příběhu, jenž přináší na rozdíl od renesančního dramatu předčasnou smrt mladé milostné dvojice, ale především odpuštění a opětovné sblížení zralého páru, které má za následek smíření v rámci obou rodů.

Děj opery je tak spleť různorodých, emocionálně přesvědčivých charakterů, které se potýkají s vášní, zlobou, závistí, pýchou, zradou a nastupují na cestu k jejich překonání. Jako klíčovou metaforu takového vnitřního konfliktu lze vnímat sestup konšela Kaliny do temnoty podzemí, která může být přeneseně vnímána jako hlubina jeho vlastního nitra. Všechny tyto psychologické peripetie jsou však zároveň protkány odlehčujícími motivy (jako je například mnohonásobné prozrazení tajemství) a vytváří tak v rámci děje skutečný dramatický kaleidoskop.

Včerejší hudební realizace Smetanovy opery mnohdy až překypovala bohatostí – velké ansámblové a sborové vstupy (skvěle připravené sbormistrem Jurijem Galatenkem) i sólové árie byly doprovázeny orchestrem, který inklinoval především k exponovanějšímu zvuku. Přesto se zaskvěla řada sólistů, a to především představitel Kaliny Martin Bárta, jehož znělý baryton byl podporován i precizní dikcí. Úspěšně se podařilo prosadit také jeho pěvecké partnerce se zvучným mezzosopránem Lucii Hilscherové, představitelce panny Rózy. Přesvědčivý výkon také podala další pěvecká dvojice Soňa Godarská jako Blaženka a Richard Samek v roli Víta, kteří se v duetech navíc výborně barevně doplňovali. Uznání patří rovněž za provedení Bonifáce v podání Josefa Škarky, u něhož je nutno vyzdvihnout také herecký odklon od prvoplánové komiky. Svým projevem zaujal i Vít Šantora jako zpěvák Skřivánek a Roman Vlkovič v roli zednického mistra. Charismatický bas Martina Gurbaľa jako konšela Maliny trpěl místy horší srozumitelností. Mezi dalšími se představila Ivana Ambrúsová v roli Hospodské, Aleš Burda jako zvoník Jirka, Petr Urbánek se ujal postavy Ducha frátera Barnabáše a Jiří Dvořák představoval Dudáka.

K opeře Tajemství, jejíž kompozice pramení ze dvou základních motivů – tajemství a motivu Kaliny – a jež tak patří ve Smetanově operní tvorbě k nejprokomponovanějším, přistoupili plasticky nejen její dramaturgové Juraj Bajús a Eva Františáková, ale i tvůrce její scény David Janošek, jenž vytvořil skvěle sladěný celek, který se s ohledem na vývoj příběhu hlouběji vertikálně členil a kaskádovitě rozkládal, aby se ve sborově vypjatých scénách opět zkoncentroval do jednoho frontálního prostoru. Také kostýmy, navržené Evou Jiříkovskou, symbolicky odkazující k názvům rodů, dotvářely velmi ladně celou scénu.

Ostravské představení Smetanovy **opery** Tajemství tak bylo pastvou nejen pro oči a uši, ale také pro duši, neboť z něj dýchala tradice, oddanost záměru autora a snaha o věrné připomenutí jeho hlubokého odkazu.

Bedřich Smetana: Tajemství

12. října 2023, 18:30 hodin

Národní divadlo moravskoslezské

Inscenační tým

Hudební nastudování, dirigent: Jakub Klecker

Režie: Tomáš Studený

Scéna: David Janošek

Kostýmy: Eva Jiříkovská

Pohybová spolupráce: Ladislava Košíková

Sbormistr: Jurij Galatenko

Dramaturgie: Juraj Bajús, Eva Františáková

Obsazení

Malina: Martin Gurbaľ

Kalina: Martin Bárta

Panna Róza: Lucie Hilscherová

Blaženka: Soňa Godarská

Vít: Richard Samek

Bonifác: Josef Škarka

Skřivánek: Vít Šantora

Mistr zednický: Roman Vlkovič

Hospodská: Ivana Ambrúsová

Jirka: Aleš Burda

Duch frátera Barnabáše: Petr Urbánek

Dudák: Jiří Dvořák

Bedřich Smetana: Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#)) Bedřich Smetana:
Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#))

Bedřich Smetana: Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#))

Bedřich Smetana: Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#))

Bedřich Smetana: Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#)) Bedřich Smetana:

Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#))

Bedřich Smetana: Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#))

Bedřich Smetana: Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#))

Bedřich Smetana: Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#)) Bedřich Smetana:

Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#))

Bedřich Smetana: Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#))

Bedřich Smetana: Tajemství, [Národní divadlo moravskoslezské](#) (zdroj [Národní divadlo moravskoslezské](#))

URL | <https://operaplus.cz/ostravske-tajemstvi-bylo-pastvou-nejen-pro-oci-a-usi-ale-take-pro-dusi/>

[« zpět na začátek](#)

Ostravské Tajemství bylo pastvou nejen pro oči a uši, ale také pro duši

[Blanka Hrubá](#), 13.10.2023 15:07

<https://operaplus.cz/ostravske-tajemstvi-bylo-pastvou-nijen-pro-oci-a-usi-ale-take-pro-dusi/>

Ve čtvrtek 12. října 2023 se konalo v Divadle Antonína Dvořáka v Ostravě obnovené nastudování opery *Tajemství* Bedřicha Smetany, jimž přispívá Národní divadlo moravskoslezské do příprav unikátního projektu – Smetanovský operní cyklus 2024, v němž uvede všech osm skladatelových dokončených oper v rámci dvou časových bloků v březnu a květnu.

Témata: [Aleš Burda](#) [Ivana Ambrúsová](#) [Jakub Klecker](#) [Jiří Dvořák](#) [Josef Škarka](#) [Jurij Galatenko](#) [Lucie Hilscherová](#) [Martin Bárta](#) [Martin Gurbaľ](#) [Národní divadlo moravskoslezské](#) [Petr Urbánek](#) [Richard Samek](#) [Roman Vlkoř](#) [SEZ](#) [Soňa Godarská](#) [Tomáš Studený](#) [Vít Šantora](#)

Bedřich Smetana: *Tajemství*, Národní divadlo moravskoslezské (zdroj Národní divadlo moravskoslezské)

Premiéru opery *Tajemství*, která se realizovala pod taktovkou **Jakuba Kleckera** a v režii **Tomáše Studeného**, mohli ostravští diváci zhlédnout v ostravském Divadle Antonína Dvořáka již v roce 2017. Včerejším uvedením, realizovaným v rámci příprav Smetanovského operního cyklu 2024, znovu vstoupila na ostravské pódium Smetanova předposlední dokončená opera, kterou sám Smetana považoval z hlediska její stylové jednoty za své nejlepší dílo.

Bedřich Smetana složil tuto operu v myslivně v Jabkenicích, kde pobýval u své dcery jako „nešťastný tvor, plný obav o budoucnost svou a své rodiny“, neboť to bylo období, kdy na něj

dopadla osudová ztráta sluchu a kdy byl zároveň pronásledován vleklými spory o vyplácení gáže za uvádění svých oper. Přestože se ze všech sil snažil, aby nově zamýšlené dramatické dílo bylo komické, v pozadí celé skladby stále prokvétá bolestný nádech jeho hluboce prožívaných životních strastí.

Eliška Krásnohorská, jež po úspěchu *Hubičky* dostala od Bedřicha Smetany plnou důvěru na sepsání libreta, se při jeho tvorbě inspirovala nosným motivem konfliktu dvou zneprátených rodů, které pojmenovala českou variantou Kalina a Malina a jejichž příběh zasadila do maloměstského prostředí v oblasti máchovsky romantického Bezdězu. Zapovězená láska dvou mladých lidí zde však není centrem děje, slouží spíše jako prostředek vykoupení dávné křivdy jiné milostné dvojice – konšela Kaliny a panny Rózy – která pak zažehla stále živené nepřátelství obou rodin. Postava kněze zasahuje v podání Elišky Krásnohorské do děje ze záhrobí a napomáhá vyústění příběhu, jenž nepřináší – na rozdíl od renesančního dramatu – předčasnou smrt mladé milostné dvojice, ale především odpuštění a opětovné sblížení zralého páru, které má za následek smíření v rámci obou rodů.

Bedřich Smetana: *Tajemství*, Národní divadlo moravskoslezské (zdroj Národní divadlo moravskoslezské)

Děj opery je tak spleť různorodých, emocionálně přesvědčivých charakterů, které se potýkají s vášní, zlobou, závistí, pýchou, zradou a nastupují na cestu k jejich překonání. Jako klíčovou metaforu takového vnitřního konfliktu lze vnímat sestup konšela Kaliny do temnoty podzemí, která může být přeneseně vnímána jako hlubina jeho vlastního nitra. Všechny tyto psychologické peripetie jsou však zároveň protkány odlehčujícími motivy (jako je například mnohonásobné prozrazení tajemství) a vytváří tak v rámci děje skutečný dramatický kaleidoskop.

Včerejší hudební realizace Smetanovy opery mnohdy až překypovala bohatostí – velké ansámblové a sborové vstupy (skvěle připravené sbormistrem **Jurijem Galatenkem**) i sólové

árie byly doprovázeny orchestrem, který inklinoval především k exponovanějšímu zvuku. Přesto se zaskvěla řada sólistů, a to především představitel Kaliny **Martin Bárta**, jehož znělý baryton byl podporován i precizní dikcí. Úspěšně se podařilo prosadit také jeho pěvecké partnerce se zvučným mezzosopránem **Lucii Hilscherové**, představitelce panny Rózy. Přesvědčivý výkon také podala další pěvecká dvojice **Soňa Godarská** jako Blaženka a **Richard Samek** v roli Víta, kteří se v duetech navíc výborně barevně doplňovali. Uznání patří rovněž za provedení Bonifáce v podání **Josefa Škarky**, u něhož je nutno vyzdvihnout také herecký odklon od prvoplánové komiky. Svým projevem zaujal i **Vít Šantora** jako zpěvák Skřivánek a **Roman Vlkovič** v roli zednického mistra. Charismatický bas **Martina Gurbaľa** jako konšela Maliny trpěl místy horší srozumitelností. Mezi dalšími se představila **Ivana Ambrúsová** v roli Hospodské, **Aleš Burda** jako zvoník Jirka, **Petr Urbánek** se ujal postavy Ducha frátera Barnabáše a **Jiří Dvořák** představoval Dudáka.

Bedřich Smetana: *Tajemství*, Národní divadlo moravskoslezské (zdroj Národní divadlo moravskoslezské)

K opeře *Tajemství*, jejíž kompozice pramení ze dvou základních motivů – tajemství a motivu Kaliny – a jež tak patří ve Smetanově operní tvorbě k nejprokomponovanějším, přistoupili plasticky nejen její dramaturgové **Juraj Bajús** a **Eva Františáková**, ale i tvůrce její scény **David Janošek**, jenž vytvořil skvěle sladěný celek, který se s ohledem na vývoj příběhu hlouběji vertikálně členil a kaskádovitě rozkládal, aby se ve sborově vypjatých scénách opět zkoncentroval do jednoho frontálního prostoru. Také kostýmy, navržené **Evou Jiřikovskou**, symbolicky odkazující k názvům rodů, dotvářely velmi ladně celou scénu.

Ostravské představení Smetanovy opery *Tajemství* tak bylo pastvou nejen pro oči a uši, ale také pro duši, neboť z něj dýchala tradice, oddanost záměru autora a snaha o věrné připomenutí jeho hlubokého odkazu.

Bedřich Smetana: Tajemství, Národní divadlo moravskoslezské (zdroj Národní divadlo moravskoslezské)

Bedřich Smetana: Tajemství

12. října 2023, 18:30 hodin

Národní divadlo moravskoslezské

Inscenační tým

Hudební nastudování, dirigent: Jakub Klecker

Režie: Tomáš Studený

Scéna: David Janošek

Kostýmy: Eva Jiřiková

Pohybová spolupráce: Ladislava Košíková

Sbormistr: Jurij Galatenko

Dramaturgie: Juraj Bajús, Eva Františáková

Obsazení

Malina: Martin Gurbal'

Kalina: Martin Bárta

Panna Róza: Lucie Hilscherová

Blaženka: Soňa Godarská

Vít: Richard Samek

Bonifác: Josef Škarka

Skřivánek: Vít Šantora

Mistr zednický: Roman Vlkovič

Hospodská: Ivana Ambrúsová

Jirka: Aleš Burda

Duch fráter Barnabáše: Petr Urbánek

Dudák: Jiří Dvořák

